

כל ישראל כאלף המגן להושע ככל מיני ישועות, ולזכות במהרה דידן לישועתן של ישראל בניחא משיח נדקנו, אמן.

והנה כהיום כאשר זכינו להתכנס לרגל יומא דהילולא של הנודע ביהודה ז"ל, שהוא כינוס לצדיקים, הרי זו הנאה להם והנאה לעולם כולו, וזכותו מגן על

עניני ל"ג בעומר

.א

לחנות, הרגישו ירידת התורה במעלה אחת, וכשגלו מחנות לירושלים הרגישו ירידת מעלה נוספת, כי נחרתקו יותר ויותר מלשכת הגזית, וכאשר גלו מירושלים ליבנה הרגישו עוד ירידה בהשגת התורה. ומכיון שנחמזקה הירידה ג' פעמים, ורבותינו ידעו צרות קדשם שעמידין סנהדרין להגלות עשר גלויות, וגם ראו את כל הגלויות שעמידין ישראל להיות שם וצדיטול סנהדרין - ומשום כך אמרו שעמידה תורה שמשכת מ**ישראל**, שהרי ראו שכל שנחרתקו יותר ויותר ממקום מקור השראת השכינה בלשכת הגזית, כך ירדו יותר ויותר צדיעת התורה, ומכיון שידעו שעוד עמידין ישראל לעבור גלויות הרבה, אי"כ בהכרח שעמידה תורה שמשכת מ**ישראל**, כי ככל שמתארכת הגלות מתוספת שכחת התורה.

בגמרא שכת (קלמ:), ח"ר כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה, אמרו עמידה תורה שמשכת מ**ישראל**, שנאמר הנה ימים באים נאום ה' חלקים, והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא נמא למים כי אם לשמוע את דברי ה', וכחיז ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו. מני רבי שמעון בן יוחאי אומר חס ושלום שמשכת תורה מ**ישראל** שנאמר לא משכת מפי זרעו, אלא מה אני מקיים ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו, שלא ימצאו הלכה ברורה משנה ברורה במקום אחד. ונריך ביאור, איך יתכן כי כל התנאים הקדושים שהיו ביבנה הסכימו ואמרו עמידה תורה שמשכת מ**ישראל**, ובודאי שראו בן צרות קדשם, ודוקא רבי שמעון בן יוחאי חלק עליהם ואמר ח"ו שמשכת תורה מ**ישראל**. גם נריך ביאור דאמאי דוקא כשנכנסו לכרם ביבנה אמרו עמידה תורה שמשכת מ**ישראל**, ולא במקום אחר?

והנה לפי חשבון השכל האנושי נדקו דבריהם מאור, כי בדרך הטבע אי אפשר לתורה שתתקיים ב**ישראל** בגלות הארובה בין האומות ושיעבוד מלכויות ורדיפות ועישות שונאי **ישראל**, ועל כן אמרו שעמידה תורה שמשכת מ**ישראל**. ואמרו בן דוקא ביבנה כי שם כבר נחמזקה להם ירידת התורה ככל שגלו למקום גלות חדש.

ויראה עפ"י אמרם (ראש השנה לא), עשר גלויות גלחה סנהדרין, מלשכת הגזית לחנות, ומחנות לירושלים, ומירושלים ליבנה, ומיבנה לאושא, ומאושא ליבנה וכו'. והנה בכל מקום חדש שגלו לשם, הרגישו רבותינו ירידת השגת התורה, כי כאשר היו בלשכת הגזית אשר שם הוא מקום השפעת התורה ל**ישראל** - וכאמרם (סנהדרין פו): אלו ואלו באין לבית דין הגדול שבלשכת הגזית שממנו יולא תורה לכל **ישראל** שנאמר מן המקום ההוא אשר יבחר ה', ואמרו שם (פו). וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם עיי"ש - הנה במקום קדוש זה הרגישו חוקף השפעת קדושת התורה ל**ישראל**, כי שם נזה ה' את הצרכה. וכאשר גלו משם

אולם הרי ידוע כי בתורה הקדושה יש שני חלקים, עגלה ונסתר, והנה התנאים הקדושים שהיו ביבנה וחלקם בתורה היה חלק הנגלה לעיני צפר, לכן לפי ראות עיני צפר הטבעי שפיר ראו כי עמידה תורה שמשכת מ**ישראל**, כי לפי דרך הטבע הגלוי אי אפשר לתורה שתתקיים בחוקף הגלות והשיעבוד בין האומות המציקים ומריעים ל**ישראל**. אולם התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי, שזכה להשגת החלק הנסתר שבתורה

כתב הרמב"ם אשרי למי שחתמו ימיו מהרה, אולם זה שייך רק אם הוא חי רק לעצמו, אבל אם יש לו בנים או אחרים הפועל עליהם להטיבם, אז אין קצבה לזה ולריך אריכות ימים. וזה שנאמר (מצוא כ"ח י"א) והוסיף ה' לטובה בפרי בטןך, שיתן לך מותרות חיים לטובה, בפרי בטןך שמוכל לפעול עליהם לטובה עכ"ד. ומצואר דמי שמלמד תורה לבניו ולתלמידיו הקרויים בנים, הוא שראוי להאריך ימים, דל"כ הרי אשרי אם חתם ימיו מהרה בלא טרדת נפשו.

וחנה רבי עקיבא היה חבוש בבית האסורין משום שהיה מקהיל קהלות צרכים ועוסק במורה וכדאיתא בש"ס ברכות (סא:), ועל כן נא אליו רבי שמעון בן יוחי ובקשהו שילמדוהו תורה, דעל ידי שילמדוהו תורה א"כ יתקיים בו הקרא והוסיף ה' לטובה בפרי בטןך ולא יהרגוהו המלכות, דהרי אמרו ז"ל (סנהדרין יט:): כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, וכיון דרשב"י יקרא בנו פרי בטנו על ידי שילמדוהו תורה, בודאי דמן השמים ישמרוהו לרבי עקיבא ויקויים בו והוסיף ה' לטובה בפרי בטןך. אבל אם לא ילמדוהו תורה, כי אז רק יוחי יהיה אבא של רשב"י ולא רבי עקיבא, ואז לא יקויים ברבי עקיבא והוסיף ה' לטובה בפרי בטןך, וזה עצמו הוא מסירה למלכות, שלא ישמרוהו משמים כיון דאדרבה אשרי למי שחתם ימיו מהרה. וזה שאמר לו רשב"י, אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא, כלומר אני קורא רק יוחי בשם אבא כי רק הוא יהא אביו, אבל רבי עקיבא לא יקרא אביו שהרי אינו מלמדו תורה, ומוסרך למלכות, ואין הכונה שיוחי אבא ימסרוהו למלכות, אלא שבמה שרבי עקיבא לא יקרא אביו רק יוחי שהוא אביו הגשמי הוא יהיה אביו, א"כ זה עצמו הוא מסירה למלכות, כי לא יוכל להתקיים ברבי עקיבא ההצטחה של והוסיף ה' לטובה בפרי בטןך. ואמר לו רבי עקיבא בני יוחר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, דודאי שאתה הוא בבחינת בני והנני רוצה להניקך כדרך הפרה שרוצה להניק להעגל, וכן התלמיד לרבו הוא כעגל היונק מן הפרה, אבל חשש שיסכן את רבי שמעון התלמיד, ואמר לו רבי שמעון ומי בסכנה הלא עגל בסכנה, אבל לרבי עקיבא ליכא סכנה דדידיה

- וכאשר גילה קוד ה' ליראיו בספר הזהר - הוא ראה את הכח הנסתר שבמורה שהוא למעלה מן הטבע ואינו נראה לעיני כל בשר. ולכך דוקא רשב"י אמר חס ושלוט שמשכת חורה מיראל שנאמר 'כי לא תשכח מפי זרעו, דאע"ג שדרך הטבע אין קיום לחורה בגלות, אבל קיומה של חורה הוא למעלה מן הטבע, ואף כשנדמה לעיני בשר שכבר בטלה חורה מחמת ירידת הדורות ומוקף הגלות, אעפ"כ תמיד החורה חוזרת וניעורה, כי הקב"ה נתן במורה כח נסתר שהוא למעלה מן הטבע, וכח נסתר זה הובטח על ידי הקב"ה באמרו כי לא תשכח מפי זרעו. ואף שהגלויות מביאות ירידת הדורות, היינו רק לענין איכות ידיעת המורה, שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד, אבל עמם ידיעת המורה ולימודה קיים לעד, כי לא תשכח מפי זרעו.

ב.

בגמרא פסחים (קיב.) חמשה דברים לזה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין, אמר לו רבי למדני תורה, אמר איני מלמדך (שלפי שהיה עסוק במורה נחפס. רש"י), אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, אמרו לו בני יוחר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, אמר לו רשב"י ומי בסכנה והלא עגל בסכנה (ומה לך בך. רש"י). והוא מאמר פלאי, איך יתכן דבשביל שאין רבי עקיבא מלמדוהו תורה לכן ימסרוהו למלכות. ועיין מהרש"א. ועוד למה דוקא יוחי אבא יכול למסרו למלכות. ועוד דהא רבי עקיבא היה כבר מסור למלכות שהרי היה חבוש בבית האסורין, ומה חיימהו שימסרוהו למלכות.

ונראה על פי מה שכתב הרמב"ם באגרת לבנו (אגרות הרמב"ם מ' ע"א) "ודע בני כי האדם המסכן בזה העולם השפל הנבזה, אין לו מנוחה בו, ואשריו למי שחתמו ימיו במהרה בלא טרדת נפשו". אמנם כתב החתם סופר ז"ל (בס' חורה משה פ' מצוא), דאף שלכל אדם יש קצבה מה הוא לריך לתקן במורה ובמזוות, ומי שגמר הקצבה ההיא השלים ימיו, ולכו

לכו חזו מפעלות ה', התגלות נפלא מסוד גדלת התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי נ"ל

רבי שמעון בן יוחאי הבטיח שלא תשתפח תורה מישראל על ידו, פמוכא בדברי רבותינו זכרונם לברכה (שבת קלח:): כשנכנסו רבותינו לפרס ביבנה, אמרו: עתידה תורה שתשתפח מישראל. ואמר רבי שמעון בן יוחאי, שלא תשתפח, שנאמר (א): ¹²³⁴⁵⁶⁷אח"כ לא תשכח מפי זרעו. וכמבאר בזהר (נשא דף קכד:): גהאי חבורא דאיהו סקר הזהר יפקון בה מן גלותא. ועתה בוא וראה והבן נפלאות נסתרות של תורתנו הקדושה: פי על-כן סמך רבי שמעון בן יוחאי עצמו על זה הפסוק "פי לא תשכח מפי זרעו". פי באמת בזה הפסוק בעצמו מרמז ונסתר סוד הזה, שעל-ידי זרעו של יוחאי, שהוא רשב"י, על-ידו לא תשתפח התורה מישראל. פי סופי תבות של זה הפסוק: פי לא תשכח מפי זרעו — הם אותיות "יוחאי". וזה שמרמז ומגלה הפסוק, פי לא תשכח מפי זרעו — מפי זרעו דיקא, הינו מפי זרעו של זה ביצמו שהוא מרמז ונסתר בזה הפסוק, שהוא התנא יוחאי, פי על-ידי זרעו של יוחאי שמרמז בזה הפסוק בסופי תבות פנ"ל, שהוא רשב"י, על-ידו לא תשכח התורה, פי בזהר דא יסקון מן גלותא פנ"ל:

ודע, שסוד רבי שמעון בעצמו הוא מרמז בפסוק אחר. פי דע, כי התנא הקדוש רבי שמעון הוא בחינת (דניאל ד): עיר וקרייט מין שמיא ג'חית — ראשי תבות שמעון וכו':

